

Vegleiðing um kærumøguleikar

hjá sjúklingum og eftirsitandi hjá sjúklingum í føroyska heilsuverkinum

Í hesi vegleiðing verður greitt frá, hvørjar møguleikar tú hefur fyri at kæra um viðgerð, tú hefur fingið í føroyska heilsuverkinum¹.

Í vegleiðingini fært tú at vita, hvat kærast kann um, hvussu tú bert teg at við at kæra, hvørjar møguleikar tú hefur fyri at lata teg umboða, hvørjar kærufreistir eru galdandi o.s.fr.

Kærummyndugleikar

Kærummyndugleikarnir, sum verða umrøddir í hesum faldara eru:

- **Patientombuddet** (óheftur kærustovnur undir Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse)
- **Sundhedsvæsenets Disciplinærnev** (óheft kærunevnd undir Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse)
- **Psykiatriska kærunevndin** (óheft kærunevnd undir Heilsumálaráðnum)
- **Det Psykiatriske Ankenæv** (óheft kærunevnd undir Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse)
- **Kærunevndin í almanna- og heilsumálum** (óheft kærunevnd undir Almannamálaráðnum)

Patientombuddet viðger kærur um mál, sum snúgva seg um innlit í sjúklingajournalir.

Sundhedsvæsenets Disciplinærnev viðger kærur um heilsufakliga virksesemi hjá løggildaðum heilsustarvsfólkum.

Psykiatriska kærunevndin viðger kærur um tvingsil í sambandi við psykiatriska viðgerð.

Det Psykiatriske Ankenæv viðger kærur um avgerðir hjá Psykiatrisku kærunevndini.

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum viðger kærur um ikki heilsufakligt virksesemi í sjúkrahúsverkinum, kærur um avgerðir hjá sjúkrahúsverkinum viðvíkjandi ferðaendurgjaldi til sjúklingar og fylgjarar, umframt kærur um avgerðir hjá kommunum viðvíkjandi barna- og ungdomstannrøkt.

Gev gætur, at nevndu kærummyndugleikar einki hava at gera við endurgjald fyri skaðar elvdir av sjúkuviðgerð.

Um tú vilt hava endurgjald fyri ein skaða, tú hefur fingið í sambandi við kanning ella viðgerð í heilsuverkinum ella, sum tú hefur fingið av læknafyriskrivaðum heilvági, skalt tú fráboða skaðan til **Patientforsikringen**.

Tú kanst lesa meira um tínar møguleikar fyri at fáa endurgjald á heimasíðuni hjá [Heilsumálaráðnum](#) og á heimasíðuni hjá [Patientforsikringen](#).

¹ Aðrar reglur eru galdandi, um tú vilt kæra um viðgerð, tú hefur fingið í danska heilsuverkinum, eisini um viðgerðin er ávíst av føroyska sjúkrahúsverkinum. Sí heimasíðuna hjá Patientombuddet www.patientombuddet.dk.

Kærur um heilsufakligt virkseml

Tú kanst kera um heilsufakligt virkseml, um tú heldur, at viðgerðin hevur verið ónøktandi.

Heilsufakligt virkseml fevnir m.a. um:

- Kanning
- Staðfesting av, hvat tær bagir (sjúkugreining)
- Viðgerð
- Endurvenjing
- Røkt
- Kunning um og samtykki til viðgerð
- Innlit í sjúklingajournalir
- Tagnarskyldu hjá heilsustarvsfólki

Tá tú kærir, tekur ein óheftur myndugleiki støðu til, um grundarlag er fyri at finnast at viðgerðini, sum tú hevur fingið. Metingin verður gjørd við støði í tí, sum verður roknað fyri vanligu viðurkendur fakligur standardur. Støða verður ikki tikin til, um tú hevur fingið best hugsandi viðgerðina. Støða verður heldur ikki tikin til, hvørja viðgerð tú móguliga eigur at fáa í framtíðini.

Hvør kann kera?

Tú kanst kera um viðgerð, sum tú sjálv/sjálvur hevur fingið. Tú kanst eisini við fulltrú lata ein annan persón, t.d. ein avvarðandi ella ein advokat, ella ein felagsskap kera tína vegna. Á sama hátt kanst tú kera vegna eitt annað fólk, um tú fært fulltrú frá viðkomandi.

Hevur tú foreldramyndugleika, kanst tú kera um viðgerð, sum barn títt hevur fingið. Børn, sum hava fylt 15 ár, kunnu tó vanligu kera sjálv.

Um tú ert næsti avvarðandi hjá einum sjúklingi, sum er deyður, kanst tú vanligu kera um viðgerð, sum persónurin fekk, áðrenn viðkomandi doyði.

Hvagar skal eg kera og hvørjar freistir galda?

Kærur um heilsufakligt virkseml skulu sendast til Patientombuddet, sum leggur tær fyri Sundhedsvæsenets Disciplinærnevni til støðutakan. Serligt oyðublað til kærur fæst [her](#). Oyðublað fæst eisini við at venda sær til Heilsumálaráðið umvegis teldupost hmr@hmr.fo ella á tlf. 304050.

Kæran skal vera send áðrenn 2 ár eru gingin, eftir at tú fyrstu ferð fekk illgruna um, ella átti at havt fingið illgruna um, at viðgerðin var ónøktandi. Kæran skal tó í seinasta lagi vera send áðrenn 5 ár eru gingin síðani viðgerðin fór fram. **Víkjast kann ikki frá freistunum!**

Fært tú viðhald í kærur um ónøktandi viðgerð, hevur hetta við sær, at eitt ella fleiri ávís heilsustarvsfólk fáa átalur fyri ónøktandi heilsufakliga virki sítt.

Kærur um privatstarvandi tannlæknar

Tínir móguleikar at kera um privatstarvandi tannlæknar eru teir somu, sum fyri heilsufakliga virkseml hjá øðrum heilsustarvsfólkum. Í brotinum omanfyri ”Kærur um heilsufakligt virkseml” sært tú, hvat heilsufakligt virkseml fevnir um.

Kærur um privatstarvandi tannlækna skulu sendast skulu sendast til Patientombuddet, sum leggur tær fyri Sundhedsvæsenets Disciplinærnevni. Serligt oyðublað til kærur fæst [her](#).

Oyðublað fæst eisini við at venda sær til Heilsumálaráðið umvegis teldupost hmr@hmr.fo ella á tlf. 304050.

Kæran skal vera send, áðrenn 2 ár eru gingin, tá tú av fyrstu ferð fekk illgruna um, ella átti at havt fingið illgruna um, at viðgerðin ikki var nøktandi. Kæran skal tó í seinasta lagi vera senda áðrenn 5 ár eru gingin síðani viðgerðin fór fram. **Víkjast kann ikki frá freistunum!**

Fært tú viðhald í kæru um ónøktandi viðgerð, hevur hetta við sær, at eitt ella fleiri ávís heilsustarvsfólk fáa átalur fyri ónøktandi heilsufakliga virki sítt.

Kæurur um tænaustøði

Kæurur um vanliga tænaustøðið í heilsuverkinum, so sum starvsfólkaatburð, hølisumstøður, mat og reingerð skulu sendast til viðkomandi sjúkrahús ella viðgerðar-/kanningarstovn. Kæurur um vanliga tænaustøðið í heilsuverkinum kunnu eisini sendast beinleiðis til:

*Heilsumálaráðið
Eirargarður 2
FO 100 Tórshavn*

www.hmr.fo

Kæurur um tvingsil í sambandi við psykiatriska viðgerð

Tvingsil eru inntriv í sjálvræðisrætt sjúklingsins, sum sjúklingurin ikki hevur givið samtykkið til.

Kæurur um tvingsil í sambandi við innlegging á psykiatriska deild verða viðgjørdar av Psykiatrisku sjúklingakærunevndini.

Sjúklingarráðgevin, sum tú hevur fingið tillutaðan í sambandi við tvingsilsinntrivið, kann vegleiða teg um, hvat tú kanst kæra um og kann hjálpa tær við at kæra.

Kærast kann um:

- Tvingsilsinnlegging
- Tvingsilsafturhald
- Afturflytan til psykiatriska deild
- Tvingsilsviðgerð (eisini nevnt tvingsilsmedisineriing)
- Tvungin uppfylging aftaná útskriving
- Legufesting við tvingsli
- Valdsnýtslu í sambandi við inngávu av stillandi heilivági
- Verndarfesting
- Nýtsla av persónligum ávaringar- ella peiliskipanum og serligum hurðalásam
- Persónlig skerming, sum samhangandi varðir meira enn 24 tímar
- Læsan av hurðum á deildini
- Uppigangandi tvingsilsfesting

Kæurur um tvingsil í sambandi við psykiatriska innlegging skulu sendast til:

*Føroya Kærustovnur
Postsmoga 45
FO 110 Tórshavn*

www.kaerustovnur.fo

Kærur um avgerðir hjá Psykiatrisku sjúklingakærunevndini

Tú kanst kera avgerðina hjá Psykiatrisku sjúklingakærunevndini víðari til *Det Psykiatriske Ankenævn*. Kæran skal sendast til Føroya Kærustovn (sí omanfyri), sum sendir hana víðari til *Det Psykiatriske Ankenævn*.

Kærur um innlit í sjúklingajournalir

Tú hevur sambært lógini² rætt til innlit í tær upplýsingar um teg og heilsustøðu tína, sum heilsuverkið hevur skrásett. Umbøn um innlit skal svarast skjótast gjørligt. Kann umbønin ikki avgreiddast innan 10 dagar skal sjúklingurin hava at vita, hví málsviðgerðin tekur longri tíð, og nær avgerð væntandi verður tikin.

Avgerðir um at sýta fyri innliti ella um at avmarkað innlit umframt brot á 10 daga freistina kunnu kærast til Patientombuddet. Serligt oyðublað til kærur fæst [her](#). Oyðublað fæst eisini við at venda sær til Heilsumálaráðið umvegis teldupost hmr@hmr.fo ella á tlf. 304050.

Fært tú viðhald í kærur um innlit, kann Patientombuddet áleggja viðkomandi heilsumyndugleika, –starvsfólki ella –stovni at viðgera innlitsumbønina av nýggjum ella at útflyggja umbiðnu upplýsingarnar.

Kærur um ikki heilsufakligt virksemi í sjúkrahúsverkinum

Kærur um sjúkrahúsverkið, sum ikki viðvíkja heilsufakligum virksemi, verða viðgjørðar av Kærunevndini í almanna- og heilsumálum.

Kærur skulu vera Kærustovninum í hendi í seinasta lagi 4 vikur eftir, at viðurskiptini, sum kært verður um, funnu stað.

Kærur um sjúkrahúsverkið, sum ikki viðvíkja heilsufakligum virksemi, skulu sendast til:

*Føroya Kærustovnur
Postsmoga 45
FO 110 Tórshavn*

www.kaerustovnur.fo

Kærur um avgerðir viðvíkjandi viðgerð, flutningi og ferðaendurgjaldi

Avgerðir, sum sjúkrahúsverkið hevur tikið viðvíkjandi rætti til viðgerð og viðvíkjandi rætti til flutning og til ferðaendurgjald innanoyggja, kunnu kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum.

Sama er galdandi, tá talan er um avgerðir, sum viðvíkja útreiðslum fyri at ferðast og fyri uppihald hjá sjúklingum, sum verða ávístir til sjúkraviðgerð uttanlands og avgerðir um ikki at gjalda fyri ferðing og uppihald hjá fylgjarum.

Kærur skulu vera Kærustovninum í hendi í seinasta lagi 4 vikur eftir, at kærarin hevur fingið fráboðan um avgerðina.

Kærur um avgerðir viðvíkjandi rætti til viðgerð, flutning og ferðaendurgjald skulu sendast til:

*Føroya Kærustovnur
Postsmoga 45
FO 110 Tórshavn*

---

² Kapittul 4 í “Anordning nr. 827 frá 30. september 2002 om ikrafttræden for Færøerne af Lov om patienters retsstilling,”

www.kaerustovnur.fo

Kommunal barna- og ungdómstannrøkt

Um foreldur ella verji at børnum í kommunalu tannrøktini eru ónøgd við avgerð, sum kommunustýrini taka sambært galdandi løgtingslóg um barna- og ungdómstannrøkt³, kunnu tey kera til Heilsumálaráðið innan 4 vikur eftir, at avgerðin er tikin.

Kærur viðvíkjandi avgerðum hjá kommunalu barna- og ungdómstannrøktini skulu sendast til:

Heilsumálaráðið
Eirargarður 2
FO 100 Tórshavn

www.hmr.fo

Meiri kunning, ráð og vegleiðing

Tørvar tær meira vegleiðing um tínar kærumøguleikar ella hjálp til at skriva eina kærú kanst tú venda tær til Heilsumálaráðið umvegis teldupost hmr@hmr.fo ella á tlf. 304050.

Lóggávan á økinum

Reglurnar viðvíkjandi tínum kærumøguleikum í sambandi við viðgerð í føroyska heilsuverkinum og í sambandi við innlit í sjúklingajournalir eru at finna í 1. og 2. kapitli í [Anordning nr. 1248/2011 om ikrafttræden for Færøerne af lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet](#).

Reglurnar viðvíkjandi tínum kærumøguleikum í sambandi við tvingsil í psykiatriini er at finna í [Anordning nr. 185/2009 om ikrafttræden for Færøerne af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien](#).

Lóggávan er at finna á www.logir.fo.

Vitanarinnsavnan

Allar kærur til Patientombuddet og til Sundhedsvæsenets Disciplinærnevsn vera – heilt anonymt – partur í eini samskipaðari og miðvísari vitanarinnsavnan, sum er ein fortreyt fyri framtíðar dygdarmenning í heilsuverkinum. Soleiðis lærir heilsuverkið av sínum mistøkum.

Seinast dagført 09-01-2012 11:09

---

³ Løgtingslóg nr. 23 frá 6. mars 1998 um barna- og ungdómstannrøkt